

Statenvoorstel 29/10 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergaderingen : 28 mei 2010
11 juni 2010

Statencommissie : -

Onderwerp

Agenda van Brabant

's-Hertogenbosch

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

Directie

Projectteam Agenda van
Brabant

Bijlage(n)

3

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De provincie Noord-Brabant heeft een nieuw profiel van de provincie (invulling taken en rollen) geformuleerd, op basis van een agenda voor de toekomst: de 'Agenda van Brabant'. Deze dient als leidraad voor zowel de noodzakelijke ombuigingen als de beoogde, duurzame investeringen in de toekomst van Brabant. Het nieuwe profiel brengt focus aan in het provinciale takenpakket. Als provincie concentreren we ons voortaan op het ruimtelijk-economisch domein. We doen dat vanuit een integraal perspectief en met open oog voor ontwikkelingen op andere domeinen. Daarin schuilt onze kracht als modern middenbestuur.

Het proces om te komen tot een nieuw profiel voor de provincie Noord-Brabant is gestart vanuit 3 vertrekpunten:

- 1) De interne provinciale takendiscussie;
- 2) De 'externe' provinciale takendiscussie;
- 3) De 'Agenda van Brabant'.

Ondanks een aantal onzekerheden (rijksbezuinigingen, toekomst van de provincies) zetten we met dit voorstel een belangrijke, eerste stap. Wat voorligt is een verscherpt provinciaal profiel met de ambities voor Noord-Brabant voor de langere termijn en een aantal ombuigingsvoorstellen voor de structurele autonome middelen (de door Provinciale Staten te beïnvloeden middelen) op de totale provinciale begroting van circa € 950 miljoen. De huidige inzichten noodzaken ons om vanaf 2011 structureel circa € 75 miljoen te bezuinigen. Een totaalvoorstel leggen wij hierbij voor aan Provinciale Staten.

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

1. Inleiding

De provincie als middenbestuur staat in een ander licht dan een aantal jaren geleden. De taken van de provincie zijn minder vanzelfsprekend dan voorheen en onze financiële positie staat onder druk, onder andere door uitnames uit het Provinciefonds. Er is behoefte aan duidelijke verhoudingen en spelregels tussen overheden onderling. Dit maakt dat wij kritisch hebben gekeken naar onze taken en rollen; op basis van een geactualiseerde agenda voor de toekomst. Deze Agenda van Brabant is de leidraad voor: (1) het nieuwe profiel van de provincie (invulling taken en rollen), (2) noodzakelijke ombuigingen en (3) duurzame investeringen in de toekomst van Brabant. Zowel de ombuigingen als de voorgestelde investeringen zijn dienstbaar aan de versterking van het provinciale profiel. Onze inzet hebben wij met u besproken tijdens de Statendag d.d. 12 februari jl. Nu ligt de complete uitwerking voor.

Samenhang ontwikkelingen

Zoals beschreven in onze brief aan uw Staten van 23 december 2009, zijn bij het opstellen van het profiel drie vertrekpunten gehanteerd:

- 1) De interne provinciale takendiscussie (zoals geïnitieerd en besloten door uw Staten op basis van voorbereidingen van de Stuurgroep Kerntaken);
- 2) De 'externe' provinciale takendiscussie (geïnitieerd door het Inter Provinciaal Overleg (IPO), met in achtneming van het financieel perspectief, brede heroverwegingscommissies, e.d.);
- 3) De discussie over de 'Agenda van Brabant' (de kernproblemen en -opgaven voor onze provincie die van strategisch belang zijn en waarin we de komende jaren willen investeren).

Agenda van Brabant

Juist in een tijd dat de bestuurlijke aandacht lijkt te worden gericht op ombuigen en bezuinigen, is het noodzakelijk om dit te doen op basis van een duidelijk visie. Deze leggen wij neer in de Agenda van Brabant. Brabant staat voor een nieuwe opgave. Evenals andere regio's in Europa bereidt Brabant zich voor op het leven na de crisis. Dat doen we met vertrouwen in eigen kracht. Brabant heeft in het verleden bewezen succesvol op maatschappelijke veranderingen in te kunnen spelen en sterker uit economisch moeilijke fasen te komen.

De klimaat-, kennis-, en economische crisis versnellen de fundamentele veranderingen die de Brabantse samenleving op dit moment doormaakt. De wereld van na de crisis zal een andere zijn dan de wereld die we vandaag kennen. Hoe die wereld er precies uit zal zien, weet natuurlijk niemand. Van essentieel belang is daarom een richtinggevend perspectief op de toekomst van

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

Brabant, een stip op de horizon. De Agenda van Brabant geeft invulling aan dit perspectief voor de toekomst.

Met de Agenda van Brabant geven we richting, vanuit de idee dat we als provincie een belangrijke taak hebben in de positionering van de regio in de mondiale netwerkeconomie en het versterken van het Brabantse concurrentievermogen. De inzet is helder: vanuit onze kracht willen we bij de Europese top van kennis- en innovatieregio's blijven behoren. Dat vraagt om een sociaal veerkrachtige, ecologisch efficiënte en economisch sterke regio. Essentieel is de inzet op kennis en innovatie voor de toekomst van Brabant. Niet alleen om een zuiniger gebruik van energie en grondstoffen te bevorderen, maar ook slimmer werken te bevorderen: meer doen in Brabant met minder mensen.

Een heldere, aansprekende toekomstvisie op het behoud van duurzame welvaart is van fundamenteel belang voor het welzijn van alle Brabanders. Met de visie zoals verwoord in de Agenda van Brabant wordt tevens de rol, positie en taken van de provincie als middenbestuur aangescherpt. Waar hebben we als provincie daadwerkelijk toegevoegde waarde? In dit proces staan we niet alleen. Ook andere, internationaal georiënteerde regio's waarmee wij directe relaties onderhouden, bezinnen zich strategisch op de toekomst. Meer dan ooit moet het provinciale bestuur op de toekomst zijn gericht en keuzes maken.

Een krachtig en eigentijds provincieprofiel is gefundeerd op een heldere, aansprekende toekomstvisie en duidelijke keuzes waar we ons als provincie op concentreren. Een visie die wortelt in de kracht die Brabant maakt tot wat het nu geworden is, en die tegelijkertijd richting geeft aan onze toekomst. Vitaliteit, veerkracht, verbindend vermogen en een omvangrijke voorraad sociaal kapitaal zijn belangrijke ingrediënten van het succes van Brabant.

Interne provinciale takendiscussie

De Stuurgroep Kerntaken heeft voorstellen gedaan voor een door Provinciale Staten te voeren takendiscussie. Op basis van een visie en afwegingskader van de Stuurgroep, hebben Provinciale Staten vijf richtinggevende uitgangspunten vastgesteld. Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten de opdracht gegeven op basis van deze richtinggevende uitgangspunten en met gebruikmaking van het door de Stuurgroep ontwikkelde afwegingskader, voorstellen te doen ter afronding van de takendiscussie. Deze opdracht hebben wij in het licht van de Agenda van Brabant uitgevoerd en de resultaten zijn onderdeel van voorliggend voorstel.

Externe takendiscussie

De positie van het middenbestuur en de rol en taken van de provincies zijn een landelijk aandachtspunt. Er wordt kritisch gekeken naar de bestuurlijke

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

inrichting van Nederland, de positie van provincies en de financiering van het middenbestuur. Om te anticiperen op deze ontwikkelingen heeft het IPO op 24 maart jl. het document “Provincies: een eigentijds profiel” uitgebracht, waarin voorstellen zijn uitgewerkt voor decentralisatie, herschikking en vereenvoudiging. Op 22 april bespreekt u dit rapport in uw vergadering. De overwegingen van het IPO hebben wij betrokken bij voorliggend voorstel. Daarbij is een aanscherping van het algemeen geformuleerde IPO-profiel aan de orde en een vertaling naar de specifieke situatie en opgaven in Brabant.

Vetrekpunt voor het IPO document “Provincies: een eigentijds profiel” vormt een actualisering van de adviezen van de commissie Geelhoed (“Op schaal gewogen”, 2002), de commissie Lodders (“Ruimte, regie en rekenschap”, 2008) en de commissie Oosting (“Van specifiek naar generiek”, 2007). De commissie Lodders adviseerde de minister van Binnenlandse Zaken over de provincie ‘nieuwe stijl’ en pleitte voor een concentratie op een beperkt aantal kerntaken. In navolging op de aanbevelingen uit het rapport van de commissie Lodders en het vervolgens gesloten bestuursakkoord tussen het Rijk en de provincies, luidt de afspraak dat provincies zich vooral zullen concentreren op de aanpak van ruimtelijk-economische en culturele vraagstukken in hun onderlinge samenhang (omgevingsbeleid).

Heroverwegingscommissie Openbaar bestuur

Het (demissionaire) kabinet heeft op 1 april jl. de rapporten van de ambtelijke brede heroverwegingscommissies vrijgegeven. Deze rapporten zullen een rol spelen in de aanloop naar de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 9 juni aanstaande en tijdens de vorming van een nieuw kabinet. Eén van deze commissies, onder leiding van de heer Kalden, heeft zich bezig gehouden met voorstellen omtrent de reorganisatie van het openbaar bestuur in Nederland.

Het rapport van de brede heroverwegingscommissie Openbaar Bestuur presenteert een tweetal beleidsvarianten met mogelijke gevolgen voor de (financiële) positie en het takenpakket van de provincies. In de eerste variant worden de provincies na 2015 opgeheven en gaan de taken over naar zogenaamde regiogemeenten, waarin de huidige 430 gemeenten opgaan. In de tweede variant blijven de provincies het middenbestuur, maar wordt een opschaling naar 5 tot 8 provincies voorgesteld, gekoppeld aan een verdere opschaling van gemeenten. De provincies concentreren zich op taken in het ruimtelijk economisch domein. Daarbij wordt ook gesproken van een fusie van provincies in Zuid-Nederland. In de laatste variant zou de provincie uiteindelijk geen autonome taken meer uitoefenen en dus een gesloten huishouding krijgen. In beide varianten neemt het aantal politieke ambtsdragers fors af en worden grote besparingen verondersteld in de clusters beleid en toezicht.

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

Beide varianten bevestigen de reeds in gang gezette beweging naar scherpere taakafbakening tussen bestuurslagen. De discussie over mogelijke decentralisatie van Rijkstaken en het onderbrengen van functionele bestuursorganen en uitvoeringsdiensten (waterschappen, Dienst Landelijk Gebied) bij de provincies bezien wij ook in dit licht. Anders dan voorheen, is er een dringende noodzaak om veel geld te vinden in een efficiënter functionerend openbaar bestuur. Dit bevestigt eens te meer nut en noodzaak van het traject ‘de Agenda van Brabant’ dat wij samen met u in gang hebben gezet.

2. Opbouw voorstel

Voorliggend voorstel is tot stand gekomen op basis van de conclusies van de Stuurgroep Kerntaken, de commissie Lodders en IPO-standpunten en anticipeert daarmee op de discussies over de positie van provincies en de voorgenomen bezuinigingen van het Rijk. Uw Staten zijn nauw betrokken bij het proces om tot dit voorstel te komen. Wij hebben twee maal overleg gevoerd met de Stuurgroep Kerntaken. Uw Staten hebben op de Statendag d.d. 12 februari 2010 oriënterende uitspraken gedaan over de inhoud van dit voorstel. Daarnaast bent u verschillende malen nader geïnformeerd over de voortgang en nieuwe ontwikkelingen. Het uiteindelijke voorstel treft u hierbij aan, voor een opiniërende bespreking in uw Staten op 28 mei aanstaande en besluitvorming op 11 juni aanstaande. De financiële consequenties van uw besluit zullen worden verwerkt in de Voorjaarsnota, die op 9 juli aanstaande in uw Staten zal worden besproken. Uw keuzes ten aanzien van het inhoudelijke profiel van de provincie vormen het uitgangspunt voor komende beleidskeuzes en investeringen en kunnen daarmee ook dienen als mogelijke bouwsteen voor het volgende bestuursakkoord.

Deze notitie is te beschouwen als een oplegnotitie bij de drie belangrijkste onderdelen van voorliggend voorstel: (1) Agenda van Brabant, (2) Afronding takendiscussie, (3) Investeringsstrategie. Deze onderdelen treft u aan in de bijlagen. In paragraaf 3 van deze notitie vindt u een nadere toelichting op het eerste onderdeel, de ‘Agenda van Brabant’, met een weergave van de ambitie, uitdagingen en kernopgaven voor Brabant en, binnen deze hoofdpogaven, de taken en rollen van de provincie (bijlage 1: “Agenda van Brabant, traditie en technologie”). In paragraaf 4 wordt de takendiscussie nader geduid. Deze discussie leidt tot ombuigingsvoorstellen, die concreet zijn uitgewerkt (bijlage 2: “Afronding takendiscussie, profielversterkend omgbuigen”). In paragraaf 5 wordt ingegaan op de investeringsstrategie (bijlage 3: “Investeringsstrategie: Brabant investeert in de toekomst”). Een nieuw profiel van de provincie maakt een andere organisatie noodzakelijk. In paragraaf 6 wordt daarom ingegaan op de veranderopgave. In paragraaf 7 volgt, tot slot, ons voorstel.

3. Agenda van Brabant

Om te komen tot een Agenda van Brabant is uitgegaan van de positie van Noord-Brabant: de bestaande, historisch ontwikkelde tradities en kwaliteiten van Noord-Brabant vormen het uitgangspunt voor de toekomstige agenda. De eigenheid van Noord-Brabant is vervolgens geconfronteerd met een aantal externe trends en ontwikkelingen die van fundamenteel belang zijn voor het toekomstig functioneren van de regio. Denk aan ontwikkelingen als klimaatverandering, economische concurrentieverhoudingen en veranderde bevolkingssamenstelling. Op deze wijze zijn de belangrijkste kansen, strategische uitdagingen en kernopgaven voor Brabant geïdentificeerd.

De belangrijkste kansen en uitdagingen liggen in de combinatie van Brabantse tradities met technologische vernieuwing. Om welvaart en welzijn in Brabant duurzaam te garanderen, en een duurzame regionale ontwikkeling te stimuleren, is onze ambitie om tot de top van de (industriële) kennis- en innovatieregio's in Europa te blijven behoren. De uitgangssituatie van Brabant is op zichzelf genomen goed te noemen. In Brabant is economische groei continu gecombineerd met sociale, culturele en ecologische doelstellingen. Brabant is 'in balans' en bezit veel mogelijkheden voor een mooie toekomst. Maar dan moet zij wel de kansen benutten en de uitdagingen het hoofd bieden. Uit analyse blijkt dat Noord-Brabant een aantal sterke punten heeft waarop kan worden voortgebouwd, zowel economisch (pieken, ligging), ecologisch (diversiteit landschappen en natuur) als sociaal-cultureel (gemeenschapszin, informele netwerken). Daarnaast zijn er ook elementen die in internationaal perspectief zwakker zijn, zoals bijvoorbeeld de conjunctuurgevoeligheid, de internationale bereikbaarheid, het aanbod van topvoorzieningen.

De financieel-economische crisis heeft het concurrentievermogen van Nederlandse regio's weer hoog op de Europese politieke agenda gezet. In de huidige economische conditie zijn kennis en innovatie van levensbelang. De economie van de Westerse landen is in hoge mate kennisgedreven. Het concurrerend vermogen van regio's – hun vermogen om zich als vestigingsplaats te profileren ten opzichte van andere regio's – wordt steeds belangrijker. Om succesvol te zijn en mee te kunnen komen – ook na de financieel-economische crisis – moet Brabant blijven voldoen aan de eisen die de kenniseconomie stelt. Investeren in menselijk, cultureel en ecologisch kapitaal verhoogt de concurrentiekansen van de regio en draagt bij aan de kwaliteit van leven. Kenniseconomie is in hoge mate een 'menseneconomie'. Juist het verbinden van de sociale tradities en verbanden in Brabant met de innovatieve kracht van nieuwe markten en sectoren in de economie, is van essentieel belang voor een duurzame ontwikkeling van Brabant.

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

Op basis van de Agenda voor Brabant is vervolgens gekeken naar de agenda voor de provincie. De agenda voor de provincie Noord-Brabant identificeert *die* opgaven binnen het geheel aan hoofdogaven voor de *regio* Brabant, die ook daadwerkelijk tot de rol en verantwoordelijkheid van de *provincie* Noord-Brabant als middenbestuur behoren. Hierbij zijn de door uw Staten vastgestelde uitgangspunten voor de takendiscussie, uw oriënterende uitspraken op de Statendag en de kaders van de cie. Ladders als uitgangspunten gehanteerd. Dat heeft geresulteerd in een aangescherpt provinciaal profiel. De provincie Noord-Brabant concentreert zich op het ruimtelijk-economische domein, met een focus op het vestigings- en leefklimaat van Brabant, in het licht van het streven naar een complete kennis- en innovatieregio.

Dit resulteert in de volgende kerntaken:

- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (waaronder water- en plattelandsbeleid, milieu, energie en klimaat);
- bereikbaarheid van de regio;
- regionaal economisch beleid;
- cultuur.

In de huidige netwerksamenleving kunnen maatschappelijke vraagstukken vrijwel nooit door overheden zelfstandig worden opgelost; partnerschappen zijn noodzakelijk. Het gaat om slim schakelen tussen overheden, markt en maatschappelijke organisaties. Daarnaast moeten we als Brabant aanhaken op Europees en landelijk beleid. Het Brabantse beleid en speelveld kan niet los worden gezien van haar internationale context. Daarbij is het zaak extra scherp te zijn op de rol die de provincie kan vervullen. Wij onderscheiden, op basis van de uitgangspunten van de Stuurgroep Kerntaken, drie kernrollen:

- Gebiedsautoriteit: de provincie is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de regio Brabant (als geheel of delen van Brabant);
- Opdrachtgever voor de uitvoering: de provincie is opdrachtgever voor de uitvoering van provinciale wettelijke taken en bovenlokale opgaven;
- Systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker: naast een adequate uitvoering van haar wettelijke toezichtstaken, is de provincie conform het rapport van de cie. Ladders verantwoordelijk voor de kwaliteit van het openbaar bestuur in Noord-Brabant.

Wij richten ons alleen op die bovenlokale en/of (boven)regionale opgaven waar wij vanuit ons provinciaal belang probleem eigenaar zijn en waarbij de toegevoegde waarde van de provincie duidelijk aantoonbaar is. Daarnaast vervullen we een rol als partner bij de realisatie van grote nationale projecten en zijn mede beleidsvormend ten aanzien van nationaal en Europees beleid.

De complete uitwerking (“Agenda voor Brabant; Ambitie, focus, taken en rollen”) vindt u in bijlage 1.

4. Afronding takendiscussie

Uw Staten hebben de Stuurgroep Kerntaken ingesteld om voorstellen te doen ten behoeve van een door u te voeren takendiscussie. Daarin hebben uw Staten ook de overwegingen van de commissie Lodders betrokken. Naar aanleiding van de conclusies van de Stuurgroep hebben uw Staten een vijftal richtinggevende uitgangspunten vastgesteld voor de rollen en taken van de provincie Noord-Brabant:

- a. Helder en herkenbaar profiel;
- b. Integraal perspectief;
- c. Toegevoegde waarde;
- d. Ieder zijn verantwoordelijkheid;
- e. Samenwerking.

Daarbij heeft u ons college de opdracht gegeven op basis van deze richtinggevende uitgangspunten en met gebruikmaking van het door de Stuurgroep ontwikkelde afwegingskader, met voorstellen te komen ter afronding van de takendiscussie.

De (landelijke) herbezinning op de positie van de provincies, de korting op het provinciefonds en de herverdeling hiervan, hebben het belang van uw oproep voor ombuigingsvoorstellen verder versterkt. De afgelopen periode is duidelijk geworden dat het noodzakelijk is structurele financiële besparingen op de provinciale autonome middelen te realiseren.

Financieel perspectief

Anders dan voorheen, is er een dringende noodzaak om veel geld te vinden in een efficiënter openbaar bestuur. De financiële kaders voor de noodzakelijke ombuigingen zijn als volgt. De totale begroting van de provincie Noord-Brabant betreft ca. € 950 miljoen. Daarvan is het door uw Staten beïnvloedbare (en dus vrij besteedbare) deel € 300 miljoen (autonome structurele middelen). Vooralsnog is de inschatting dat een taakstelling voor ombuigingen van € 75 miljoen op de door uw Staten beïnvloedbare structurele autonome middelen noodzakelijk is. Deze bezuiniging is qua omvang bijzonder fors te noemen.

Deze bezuinigingsopgave dient binnen het kader van de Agenda van Brabant gerealiseerd te worden: door middel van het afbouwen van taken die niet binnen het nieuwe, aangescherpte provincieprofiel passen (zie paragraaf 3 Agenda van Brabant) en/of het anders organiseren van taken (dunner doen).

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

Voorwaarde is dat de bezuinigingen profielversterkend zijn. Het ombuigingsscenario van € 75 miljoen is gebaseerd op de volgende financieel-beleidsmatige uitgangspunten:

- a. een structurele korting van € 50 miljoen als Brabants aandeel in de totale uitname Provinciefonds ad € 300 miljoen;
- b. teruglopende inkomsten motorrijtuigenbelasting oplopend naar € 10 miljoen per jaar, mede als gevolg van het fiscaal gunstiger beprijzen van zuinige auto's;
- c. een knelpunten en risicoreservering van € 15 miljoen (o.a. indexering Provinciefonds als gevolg van krimp Rijksbegroting);
- d. niet in het € 75 miljoen scenario zitten de effecten van ombuigingen die het nieuwe Kabinet zal initiëren en die, tot onbekende hoogte, doorwerken in de provinciale financiën (bezuinigingen op specifieke uitkeringen van het rijk, zoals het Investeringsbudget Landelijk Gebied);
- e. meegenomen is voorts de financiële verwerking van de PS besluitvorming over de Essent investeringsagenda alsmede de investeringsagenda infrastructuur (€ 50 miljoen per jaar);
- f. handhaving van de horizonplanning, waarbij alle bestuursakkoordprogramma's aan het einde van ieder bestuursperiode worden gestopt en de hieruit bespaarde middelen (beperkt tot een maximum van € 50 miljoen per jaar) beschikbaar komen bij nieuw bestuursakkoord.

Het scenario van circa € 75 miljoen aan besparingen is verder uitgewerkt door middel van voorstellen voor het afbouwen van en anders/dunner doen van taken.

Invulling taakstelling

Gezien de ontwikkelingen omtrent de discussie over het profiel van de provincies en de bezuinigingsnoodzaak bij het Rijk, is een structurele bezuiniging voor de provincie Noord-Brabant op autonome middelen onvermijdelijk. Hoewel nog onduidelijk is hoe hoog de korting daadwerkelijk uit zal pakken, is zeker dat de uiteindelijke korting op het provinciefonds reeds vanaf 2011 wordt geëffectueerd. De structurele bezuiniging dient gerealiseerd te worden door afbouw- en ombuigingsvoorstellen in het kader van de Agenda van Brabant.

De structurele bezuinigingstaakstelling op autonome middelen voor de provincie Noord-Brabant, kan pas volledig gerealiseerd worden door afbouw en anders doen van taken in 2015. Dit in verband met lopende juridische verplichtingen, bestuurlijke convenanten, en dergelijke. Tussen het moment van de start van de structurele korting (2011) en de realisatie van de bezuinigingstaakstelling door middel van het schrappen en anders doen van

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

taken (2015), moet de bezuinigingstaakstelling dus tijdelijk anders gerealiseerd worden. Een mogelijkheid hiervoor is het korten op incidenteel geld, zoals de bestuursprogramma's en de maatregelen in het kader van de kredietcrisis. Hierbij zullen wij kijken naar het profielversterkende karakter van maatregelen. In de Voorjaarsnota zullen wij hiertoe nadere voorstellen doen.

Uitgangspunt voor de ombuigingsvoorstellen is dat deze voorstellen, zoals aangegeven, profielversterkend dienen te zijn. Om hiertoe te komen is op basis van diverse criteria (Lodders, uitgangspunten takendiscussie van uw Staten, profiel provincies, uitkomsten Statendiscussie 12 februari jl.) aan elke productgroep van de begroting een richtinggevende taakstelling toegewezen, variërend van 15%, 25%, 40% tot 60% van het huidige budget aan structurele, autonome middelen. Per beleidsveld is op hoofdlijnen inhoudelijk bepaald wat de belangrijkste opgaven en taken zijn, welke taken we niet meer doen en op welke wijze de taakuitvoering anders dan wel minder intensief ('dunner') kan. Sommige taken vervallen hiermee volledig (100%). Door middel van voorstellen tot het schrappen of dunner uitvoeren van taken, versterkt de provincie Noord-Brabant de komende jaren zodoende haar profiel en geeft zij invulling aan de benodigde bezuinigingen.

Zoals gezegd vormen de door uw Staten aan het college meegegeven criteria voor de takendiscussie, het advies van de commissie Lodders, het vanuit het IPO opgestelde profiel provincies en de oriënterende uitspraken tijdens de Statendag 12 februari jl., het uitgangspunt voor de ombuigingen. Op basis van deze uitgangspunten concluderen wij dat de provincie Noord-Brabant als middenbestuur alleen een taak heeft als:

- De taak is gebaseerd op een van de kernrollen (gebiedsautoriteit, zorgdragen voor uitvoering, systeemtoezichthouder/kwaliteitsbewaker);
- Het een wettelijke taak betreft, of;
- Een bovenlokale opgave betreft vanuit een *provinciale* ruimtelijk-economische integrale gebiedsvisie (incl. cultuurhistorie en spreiding culturele voorzieningen), of;
- Het een taak betreft op het gebied van de kwaliteit van het openbaar bestuur en toezicht (Wettelijke toezichtstaak. Lodders-taak op gebied kwaliteit openbaar bestuur), of;
- Het een taak betreft die past binnen de provincie als opdrachtgever van de uitvoering in de regio.

Daarnaast gelden de volgende criteria:

- Er dienen bij de taak geen bestaande afspraken/initiatieven rijk-gemeenten te bestaan;
- De taak mag niet leiden tot structurele ondersteuning van gemeenten;
- De provincie moet met de taak echt het verschil maken;

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

- De taak dient niet te leiden tot versnippering van provinciaal beleid en provinciale middelen;
- De taak dient binnen de integrale benadering van opgaven te passen;
- Met de taak dienen geen verantwoordelijkheden van derden (gemeenten, waterschappen, rijk, maatschappelijke en private organisaties) overgenomen te worden;
- De provincie dient in de taakuitvoering waar nodig samen te werken met maatschappelijke partners.

De complete uitwerking vindt u in bijlage 2 (“Afronding takendiscussie: profielversterkend ombuigen”).

5. Investerings

Om structuurversterking van het bijzondere vestigings- en leefklimaat in Brabant te realiseren, is een gerichte investeringsstrategie noodzakelijk. Investerings op onderscheidende kwaliteiten van de regio zijn nodig wil Brabant tot de top van de (industriële) kennis- en innovatieregio's in Europa blijven behoren. Duurzame welvaart en welzijn van Brabant en de Brabanders zijn erbij gebaat. Samenhangende investeringen op een vijftal investeringsdomeinen met een brede, maatschappelijke multiplier, kunnen de beoogde structuurversterking tot stand brengen.

Afwijkend van de ‘reguliere’ provinciale middelen, is het investeringsprogramma gericht op de structuurversterking van de onderscheidende kwaliteiten van de regio. De provincie geeft met behulp van het investeringsprogramma sturing op de ontwikkeling van de omgevingskwaliteit van Brabant, passend bij het aangescherpte provincieprofiel en onze rol als gebiedsautoriteit op het ruimtelijk-economisch domein. Het gaat daarbij om diverse aspecten van de Brabantse omgevingskwaliteit, zoals bereikbaarheid, topvoorzieningen, natuur en landschap. Als provincie regisseren we zodoende de voorwaarden voor een concurrerend vestigings- en leefklimaat.

Doelstelling van het investeringsprogramma is om een zo maximaal mogelijk maatschappelijk effect te bewerkstelligen. De inzet van de middelen moet zo veel mogelijk verleiden tot grotere inspanningen van anderen (‘multiplier effect’). Dat geldt voor zowel andere overheidsmiddelen als private middelen. Verder streven we ernaar dat onze investeringen zoveel mogelijk revolverend van karakter zijn.

Bij de uitvoering worden partnerschappen gevormd, waarin wordt samengewerkt met gemeenten, marktpartijen en maatschappelijke organisaties. Partnerschappen zijn noodzakelijk omdat de maatschappelijke opgaven die

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

verband houden met de Agenda van Brabant integraal van karakter zijn en vrijwel nooit door ons als middenbestuur zelfstandig op te pakken zijn. Verder vraagt de beoogde structuurversterking op de onderscheidende kwaliteiten van Brabant afstemming tussen sectoren en schaalniveaus.

Om de juiste keuzes te maken en ervoor te zorgen dat de investeringen ook daadwerkelijk toekomstgericht, structuurversterkend en duurzaam zijn, achten wij een externe kwaliteitstoets gewenst. Externe partijen kunnen ons met hun kennis, expertise en ervaring adviseren over de inhoudelijke kwaliteit van investeringsvoorstellen. Tevens kunnen zij bijdragen aan de inhoudelijke verbanden tussen de voorgestelde investeringsdomeinen en aan nieuwe intelligente vormen van samenwerking en taakverdeling tussen publiek en privaat.

De investeringen dienen gericht te zijn op de structuurversterking en verduurzaming van het vestigingsklimaat en de kwaliteit van de Brabantse leefomgeving. Wij stellen vijf investeringsdomeinen voor. Investeringsdomeinen die niet alleen stuk voor stuk hun eigen integrerende samenhang hebben, maar waartussen ook diverse kruisverbanden bestaan. Het gaat daarbij om:

- Kennis: duurzame innovatie en slimme ambachtelijkheid;
- De bereikbare regio;
- Leefklimaat: topvoorzieningen;
- Brabants mozaïek;
- Natuur en landschap.

Deze investeringsdomeinen volgen logischerwijs uit de Agenda van Brabant en het daarin voorgestelde profiel van de provincie. De nadere uitwerking van de investeringsdomeinen in concrete projecten en programma's kan volgen na discussie met uw Staten over de Agenda. Daarom is nadrukkelijk gekozen voor een uitwerking op hoofdlijnen van (kansrijke) investeringsdomeinen. Wij nodigen uw Staten uit van gedachten te wisselen over de door ons gepresenteerde investeringscriteria en -domeinen. Op basis van uw richtinggevende uitspraken zullen wij u zo spoedig mogelijk een nader voorstel doen toekomen met een concretisering van een eerste tranche van de investeringsstrategie..Met deze werkwijze zijn wij ervan overtuigd u een zorgvuldig tot stand gekomen (eerste tranche) investeringsprogramma te kunnen aanbieden.

De complete uitwerking ("Investeringsstrategie. Brabant investeert in de toekomst van Brabant") vindt u in bijlage 3.

6. Veranderstrategie

Een nieuw profiel van de provincie met andere rollen en taken, vraagt vanzelfsprekend ook om een andere provinciale organisatie. In het kader van de Agenda van Brabant zal daarom ook een veranderstrategie worden uitgewerkt.

Gevolgen voor personeel en organisatie

De provinciale organisatie zal de komende jaren krimpen van 1390 naar 1000 fte. Deels door taken over te brengen naar Regionale Uitvoeringsdiensten (ongeveer 125 fte), deels door uitvoeringstaken, al dan niet met partners (Brabantse gemeenten, landsdelig met Zeeland/Limburg, etc.), op afstand te plaatsen in bijvoorbeeld een agentschap of overheids-BV (ongeveer 100 fte). De overige fte is daadwerkelijk een bezuiniging (door taken te schrappen en door efficiencyversterking). Via normstelling wordt scherp op externe inhuur gestuurd.

Dit alles zal consequenties hebben voor de medewerkers. Wij willen daarbij gedwongen ontslagen voorkomen.

Een verandering van de provinciale organisatie is noodzakelijk. Dit vergt tijd. Gelukkig is niet alleen sprake van een krimp situatie. De hier gepresenteerde Agenda van Brabant biedt ook nieuw perspectief. Veranderende rollen en taken moeten organisatorisch vertaald worden. Dit geldt ook voor de competenties van medewerkers. Een indringende maar tegelijk ook uitdagende opgave voor alle managers en medewerkers. Door gerichte inspanningen (vooral opleidingen en ‘coaching on the job’) kunnen we er voor zorgen dat het personeel breed en goed inzetbaar is voor de nieuwe opgaven en nieuwe manieren van werken (responsieve overheid: efficiënter en interactiever werken als “ambtenaar 2.0”). Een sociaal kaderplan zal als leidraad fungeren voor de organisatieverandering. De medezeggenschap zal actief bij het transitieproces worden betrokken. Voor het realiseren van de maatregelen in het Sociaal Kaderplan is gedurende vier jaar een bedrag van € 2 miljoen nodig.

Een krimpende organisatie heeft consequenties voor de huisvesting. De komende jaren zullen de werkzaamheden van de 1000 fte zich kunnen gaan concentreren binnen de hoogbouw, de vleugel zal dan vrijkomen. Dit kan gerealiseerd worden door de toren te verbouwen.

Gevolgen voor partners

Het veranderend provincieprofiel zal ook gevolgen hebben voor onze externe partners. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om door de provincie bekostigde/gesubsidieerde organisaties, maar ook om een veranderd perspectief in de samenwerking met gemeenten. Niet alleen als gevolg van het provincieprofiel, maar ook door de noodzaak tot financiële ombuigingen bijvoorbeeld vanuit de voorstellen van de brede heroverwegingsgroepen van het

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

Rijk. Met onze bestuurlijke en maatschappelijke partners zal een gezamenlijk traject moeten worden doorlopen, om na te gaan hoe de consequenties van provinciale taakafbouw en/of ombuiging doorwerken.

7. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: K. van den Berg toestel (073) 680 85 04

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

1. Agenda van Brabant: traditie en technologie;
2. Afronding takendiscussie: profielversterkend ombuigen;
3. Investeringsstrategie: Brabant investeert in de toekomst.

Ontwerp-besluit 29/10 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 28 mei 2010
11 juni 2010

Statencommissie : -

Onderwerp

Agenda van Brabant

's-Hertogenbosch

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Datum

20 april 2010

DIS-nummer

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten, d.d. 20 april 2010;
- gelet op:
 1. de noodzaak om te komen tot een versterkt profiel voor de provincie Noord-Brabant;
 2. de noodzaak om invulling te geven aan een bezuinigingsopgave van € 75 miljoen;

Directie

Projectteam Agenda van Brabant

Bijlage(n)

3

besluiten:

1. De “Agenda van Brabant: traditie en technologie” vast te stellen als uitkomst van het proces om te komen tot een provincie met een scherper profiel;
2. De “Agenda van Brabant: traditie en technologie” te hanteren als leidraad voor nieuwe beleidsvoorstellen;
3. De afbouw- en ombuigingsvoorstellen en het afbouwwitme ter realisatie van circa € 75 miljoen vanaf 2011 vast te stellen;
4. De financiële consequenties daarvan te verwerken in de Voorjaarsnota 2011;
5. De investeringsstrategie, inclusief de daarbij horende domeinen en criteria voor investeringen vast te stellen;
6. Gedeputeerde Staten opdracht te geven een eerste tranche van de investeringsstrategie uit te werken.

's-Hertogenbosch, 11 juni 2010

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

